

“SATU KERTOO TEISTÄ”

-sarjan valtaa pöydälle kaatavia ja luokassa taistelevia satuja

MILJONÄÄRI, JOKA VEI MUILTA AURINGONKIN

Jiří Wolker

O milionáři, který ukradl slunce (1921)

Réka-keijulle ja kaikille muille peikoille
DE TE FABULA NARRATUR anarko-kommunistinen julkaisija
gondolkodo.mypressonline.com / e-mail: gondolkodo@citromail.com

Olipa kerran eräs miljonääri, valtavan varakas mies, joka oli onnistunut keräämään kaikki maalliset rikkaudet itselleen. Mikään tavara maailmassa ei ollut hänen käsiensä ulottumattomissa. Hän asui kaikkein suurimmassa ja koreimmassa linnassa ja kaikki ihmiset työskentelivät palvellakseen häntä.

Miljonäärin epäonneksi hän nautti rikkauksistaan inhottavan sairauden vaivaamana. Sairaus ei ollut niinkään kivulias vaan epämiellyttävä. Hänen vartaloon peittivät luotaantyyntävät keltaiset näppylät, jotka märehivät päivällä ja punottivat yöllä. Tämä oli ruma sairaus – jopa niin ruma, että itse miljonäärikin häpesi sitä ja pukeutui koko ihonsa peittäviin pehmeisiin vaatteisiin.

Miljonäärin omaisuus jatkoi kyllä kasvamistaan, mutta jostain syystä täysin samaa tahtia hänen sairautensa pahenemisen kanssa. Pian ihottuma meinasi ulottua jo kasvoihin, ja jopa silmiin. Tätä miljonääri pelkäsi kaikkein eniten. Vartalonsa hän saattoi peittää vaatteilla, mutta voidakseen elää, hallita ja tehdä rahaa, hän ei halunnut peittää kasvojaan.

Sairas miljonääri käski kutsumaan lääkärin luokseen. Aiemmin hän ei ollut kiinnostunut kenenkään neuvoista eikä päästänyt ketään lähelleen. Hän ei ollut halunnut kenenkään saavan tietää suuresta onnettomuudestaan. Eniten hän pelkäsi sitä, että ne ihmiset, jotka olivat kadehtineet hänen onneaan, saattaisivat alkaa iloita hänen epäonnestaan. He saattaisivat jopa ajatella olevansa onnellisempia kuin itse miljonääri. Miljonäärille oli aina ollut selvää, että koska hänellä on eniten rahaa, hänen on näytettävä kaikkein onnellisimmalta. Ja toden totta, moni kyllä oli tämän kuvitelman vallassa.

Miljonääri kutsui parhaan lääkärin luokseen ja sanoi:

- Tutkikaa minut herra lääkäri, ja neuvokaa mitä minun tulee tehdä parantuakseni. Sairauteni on niin kuvottava, ettei kukaan saa tietää siitä. Olen täysin varma, että ymmärrätte tarpeeni varmistaa äänettömyytenne surmauttamalla teidät neuvojenne jälkeen. En nimittäin usko mihinkään, enkä ainkaan ihmisten kykyyn olla paljastamatta salaisuuksia. Minun on oltava

varovaisempi kuin Midas-kuningas! Pidän huolen, että vaimonne saa runsaan eläkkeen rahastostani ja lapsenne voivat jatkaa opintojaan kustannuksellani.

Lääkäri ymmärsi viimeisten hetkiensä koittaneen, sillä miljonäärin vallan ulottuvilta oli mahdotonta paeta.

Miljonääri riisuutui jääden seisomaan alasti lääkärin eteen. Hän näytti liiskatulta etanalta. Näky sai lääkärin voimaan pahoin sekä ajattelemaan tilanteen vääryyttä ja sen kostamista.

- Miksi joudun kuolemaan hänen näppylöidensä takia, vaikka olen täysin terve? Jos hän surmaa minut, minä voin tehdä saman hänelle. Se on selvää, kirjoitan reseptin, jonka hän saa maksaa kalliisti.

Lääkäri kääntyi miljonäärin puoleen ja sanoi:

- Arvoisa herra, tiedän kyllä lääkkeen vaivoihinne. Se on erityisen voimakas, ja vain te voitte sen hankkia. Tarvitsette auringon. Mutta ette vain vähän aurinkoa, kuten tavalliset kuolevaiset tarvitsevat ihovaivoihinsa. Te tarvitsette koko auringon. Teillä on omaisuutta, ja uskoisin, että rahoillanne voitte tuoda auringon alas radaltaan ja palatsiinne. Sulkekaa itsenne sen kanssa huoneeseen tunniksi, jotta voitte yksin ja läheltä nauttia sen säteiden parantavasta voimasta. Aurinkokylpy ei tee teistä vain tervettä. Se tekee kuolemattomaksi. Tämä on ainoa lääke, jota voin suositella teille. Teihin on nimittäin jotenkin tiivistynyt koko maailman sairaus ja aurinko edustaa koko maailman terveyttä.

Miljonääri uskoi lääkäriä. Vaivojaan pelkäävä ei pahemmin epäile. Sitäpaitsi häntä askarrutti tärkeä kysymys.

- Lääkäri, kertokaa paljonko auringon hankkiminen maksaa? Se on hyvä tietää etukäteen. Ehkä joku voi hankkia sen halvemmalla?

Viimeisten sanojen vaihduttua lääkäri ohjattiin ulos. Hänestä ei sen koommin kuultu. Miljonääri kirjoitti leskelle sievoisen shekin ja lähetytti orpolapsille uudet koulukirjat sekä kaksi melkein käyttämätöntä viivoitinta miljonäärin toimistosta sekä penaalin jossa luki ”opi, poikani, olemaan viisas”.

Miljonäärin ajatukset olivat tosin jo auringon hankkimisessa: miten sen saisi alas kaikkein halvimmilla.

Miljonääri alkoi rakennuttaa jättiläismäistä telinettä. Hän laittoi sata insinööriä suunnittelemaan valtavan nosturin rakentamista. Ja toiset sata suunnitteli sitä rakennusta, johon aurinko suljetaan, ja jossa se voi omistautua miljonäärin parantamiselle. Tuhannen tuhatta työläistä ympäri maailmaa kävi töihin rakentaakseen välineet, jolla saada aurinko alas miljonäärille. He eivät uhranneet aikaa elämästään ja perheiltään eivätkä parhaita voimiaan siksi, että olisivat halunneet tuoda auringon alas. Ainoa syy heidän työlleen oli se, että miljoonärin palveleminen rahaa vastaan tuntui ainoalta ja tai ainakin parhaalta tavalta pitää huolta lapsistaan ja vaimoistaan.

Ja eräänä pimeääkin pimeämpänä yönä aurinko lopulta vedettiin taivaankannelta alas. Se peiteltiin valtavan rakennuksen sisälle ja suljettiin teräspohjaisten lattioiden ja rautabetoniseinien sisään. Yksikään säde ei päässyt sieltä ulos.

Maailma pimeni, mutta miljonääri iloitsi operaation onnistumisesta ja ajatteli itseksensä.

- Pimeässä kukaan ei edes huomaa, että auringon paikka on kylmennyt: minusta tulee auringon voimalla kuolematon ja saadessani yksin sen kaikki voimat tulee kaikesta minulle mahdollista. En tyydy pelkkään aurinkoon, vaan tuon alas kaikki tähdet ja suljen ne aarrekammiooni. Niistä tulee minun omiani, aivan kuten pankissa säilytettävät omaisuudestani kertovat arvopaperit. Pian koittaa se päivä, jolloin ei ole enää mitään mikä ei ole minun. Ostan itse ukkojumalankin ja laitan sen sihteerikseni. Minusta tuolee nuori, kuolematon ja kaikkia muita miljonäärejä rikkaampi.

Pian ihmiset alkoivat heräillä. Kaikki ihmettelivät miksei aurinko herännyt tuttuun tapaansa heidän kanssaan. Taivaalla näkyi vain suuri punainen haava. Ihmiset kerääntyivät ja alkoivat vaateliaina huutamaan: missä on aurinko? Kuka on vienyt auringon?

Miljonääri katsoi tyytyväisenä kun valoheittimiä käyttävät poliisit alkoivat laittaa ihmisiä järjestykseen ja hajottaa heidän kokoontumistaan. Siinä riittikin tekemistä. Ihmiset olivat sen verran pahasti tolaltaan, että poliiseille tuli kunnan hiki, eivätkä he silti saaneet ihmisiä rauhallisiksi.

Miljonääri antoi käskyn, että kaikkiin lamppuihin tulee sytyttää valot. Sadattuhannet lamput valaisivat päivää keskustan kadunkulmilla, kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa. Laitakaupungilla, jossa suurin osa ihmisistä asui, paloi vain kolme surullisen näköistä kaasulamppua. Kylissä ihmiset kaivoivat kaappien perukoilta pyhäinpäivää varten varastoimansa kynttilät ja katselivat sitten kynttilän valossa kauhistuneina toisiaan. Sekasorto oli valmis, jota vielä lisäsi kuka tietää mistä ilmaantuneiden lepakoiden lepatus.

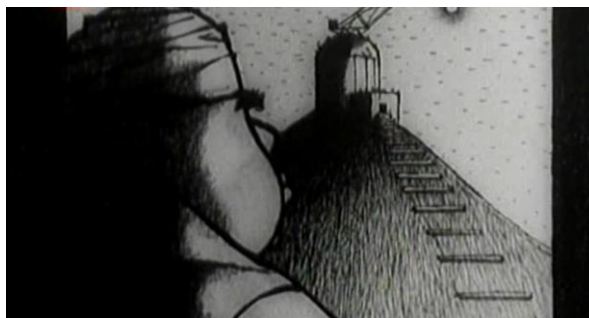
Miljonääri alkoi jo tekemään laskelmia ja suunnitelmia uusista kauppatavaroista:

- Kunhan paranen, teen auringosta uudenlaisia tulitikkuja. Ehkä siitä voi tehdä myös jonkunlaista rasvaa. Ovelana ihmisenä voin rikastua lisää auringon avulla helposti. Onpa onni, ettei kukaan ollut tullut ajattelleeksi tätä aiemmin.

Ihmisten keskuudessa sekaannus vain syveni. Liikkuessaan levottomana pimeillä kaduilla ihmiset törmäilivät pimeydessä toisiinsa kuten villiintynyt karja. Miljonääri päätti aloittaa mainoskampanjan. Hän liimautti julisteita seinille, julkaisi lööppejä ja kirjoitutti lehtiin pääkirjoituksia, joissa ylisti vihdoinkin saapunutta pimeyttä.

- Ikiaikainen vihollisemme on lyöty! Se vaati uhrautumista, mutta nyt se on tehty. Aikojen alusta lähtien ihmisiä kiduttanut maailman pahin despootti, aurinko, ei enää jatka pahoja tekojaan. Sen säälimättömästä mielivallasta ovat kärsineet eniten tavalliset työtä tekevät ihmiset. Miljoonat heistä ovat kuolleet kesken töittensä auringon polttavien säteiden takia. Lääkärit ja tilastot todistavat, että ne ihmiset, jotka ovat syntyneet ja työskentelevät auringon alla tulevat 100% varmuudella, siis täysin varmasti, kuolemaan auringon alla. Tämä auringon mielivalta on nyt ohi. Miljonääri, tunnettu hyväntekijä, joka on tunnettu suuresta sielustaan (hän otti harteilleen myös traagisesti kuolleen lääkärin vaimon ja lasten elämän), on poistanut auringon taivaalta omalla kustannuksellaan ihmisten hyväksi. Tällä teolla miljonääri on ansainnut ikuisen paikkansa kultaisessa kirjassa!

Ne ihmiset, joiden kotona paloi lamppu leppyivät ja rauhoittuivat luettuaan tämän uutisen. Ne, joilla ei ollut kotona edes lamppua, pysyivät rauhattomina. Sokeat sensijaan puhelivat maailmanlopusta.

Samaan aikaan miljonääri määräsi henkilökuntansa lähtemään ja lähti itse auringon luokse. Hän sulki oven huolellisesti perässään astuessaan aurinkoa säilyttävään valtavaan rakennukseen, ja katsoi vielä avaimenreiästä peräänsä. Hän halusi varmistua ettei kukaan seuraa häntä ja, että aseelliset vartijat ovat paikallaan. Sitten hän jätti avaimen lukkoon, ettei kukaan kurkkisi sisälle ja näkisi hänen puuhiaan. Hän alkoi riisuutua ja ajatteli:

- Miten taivaallisesti aurinko lämmittääkään. Tunnen jo miten sen valtava voima säteilee sisääni. Se polttaa kaiken pahan ja puhdistaa minut. Lähden täältä ulos kuin nuori jumala. Aiemmin jouduin jakamaan tämän auringon tarjoaman onnen kaikkien muiden ihmisten kanssa. Nyt se on kokonaan minun, kun olen sulkenut kaikki muut pois sen lämmöstä ja valosta. Oi, miten mittaamatonta onnea on saada yksin nauttia kaikkien muiden kanssa aiemmin jaetusta onnesta.

Aurinko paistoi tuttuun tapaansa.

- Onhan tämä ehkä vähän liian kuuma tämä aurinko. No, ei se mitään. Minun on opittava nauttimaan sen hyvyydestä. Kunhan vaan selkäni ei tulisi kipeäksi. Eikä pääni. Eikä suuni, silmäni, rintani eivätkä jalkani.

Auringon säteet kuitenkin kuumentivat ja kuumentivat.

- Aah! Tätä säteilyä ei voi kestää. Se polttaa sisältä ja ulkoa. Ihan kuin muuttuisin tuhaksi. No, yritän kestää vielä hetken. Sitten lähden ja hyppään kylmään jokeeni. Minusta tulee vahvin ja rikkain. Kuolematon. Mutta miten heikolta, köyhältä ja kipeältä minusta nyt tuntuukaan. Aivan kuin olisin kuolemassa. Ei, en kestä tätä enää. Menen ulos. Tämä saa riittää. Lähden – juoksen - liidän.

Pelkoa silmissään palanut, rokkoinen ja alaston eli kärsivältä kerjäläiseltä näyttävä miljonääri juoksi ovelle. Oi, oi. Oveen jätetty avain oli sulanut kiinni lukkoon. Eikä mikään maailman ihme olisi kyennyt sitä ovea avaamaan. Miljonääri töni ja ravisteli ovea ja ronkki lukkoa. Aivan turhaan. Lähistöllä ei ollut palvelijaa, neuvonantajaa tai työläisten joukkoa auttamassa. Hän oli aivan yksin. Miljonääri vapisi ja lopulta hänen ruumiinsa taipui ja hervahti maahan. Kuten tyhjänä seisomaan jätetty sukka. Jostain kuului vain ääni.

- Ihminen etkö yksin kestänytkään kaikille maailman ihmisille tarkoitettua onnea? Nyt sitä ei riitä sinullekaan.

Ja aurinko jatkoi paistamistaan.

Miljonääristä jäi jälkeen vain pieni kasa tuhkaa. Ei enempää kuin pienen kourallisen verran. Ja aurinko, jonka luultiin jo kadonneen, sytytti myös vankilansa ja ryöstäjänsä hauta-arkun palamaan kuin suurena kynttilänä.

Aurinko paistoi kunnes oli polttanut kaikki seinät ja muurit ympärillään. Palaen ne valuivat maahan aivan kuin ne olisivat olleet hiekkalaatikolla tehtyjä taloja rankkasateessa. Auringon vankila katosi kuin taikuri temppunsa jälkeen. Aurinko alkoi taas valaista kaikkiin neljään ilmansuuntaan. Se makasi vihreällä ruoholla kuten kultainen ilmapallo.

Kukaan ei itkenyt tämän näyn nähdessään. Ihmiset olivat iloissaan ja alkoivat halailemaan toisiaan riemusta.

- Vihdoin näemme taas toisemme ja naapurin luo johtavan tien.

He hymyilivät yhdessä auringon kanssa ja nauroivat, mutta olivat jo alkaneet miettimään miten saisivat auringon takaisin taivaalle, jotta kaikki, kaukanikin asuvat maailman ihmiset taas näkisivät yhtä hyvin kuin hekin.

Ihmisten ilmeet vakavoituivat ja ryhtyivät yhteiseen neuvonpitoon.

- Kuka vie auringon takaisin taivaalle?

Kaksi lasta ilmoittautui heti tehtävään: Manicka ja Pepik. He olivat ehkä Vrsovicestä tai Smichovista, tai jostain he joka tapauksessa olivat, se on aivan varmaa. Pepik ilmoitti varmuutta äänessään:

- Me kyllä voimme viedä auringon takaisin. Olemme jo pienestä pitäen tottuneet kantamaan matkajien raskaita laukkuja juna-asemalla. Viimeksikin yksi hienopukuinen herra laittoi minut kantamaan niin raskasta laukkua, että kaikki vain katsoivat ihmetellen kun kannoin sitä hartioillani. Haluaisinpa nähdä niin painavan auringon, jota minä en jaksaisi kantaa.

Manicka ja Pepik lähtivät viemään aurinkoa taivaalle. Äiti huusi heidän peräänsä:

- Muistakaakin tulla ajoissa kotiin, että ehditte syömään!

Ja portin kohdalla vilkuttaen he huusivat takaisin.

- Ehditään, ehditään, tietenkin ehditään. Älä huolehdi, äiti.

Ja kyllähän he tietysti ehtivätkin ajoissa kotiin.

Lasten kanssa sadusta juttelun pohjaksi.

Sadun hyvä, mutta epäonnekas lääkäri olisi varmasti osannut kertoa: kipeän yhteiskuntamme sairauden nimi on ahneus: loputon ruokahalu kasvattaa oman määrää ja kipeästi kyltymätön halu ottaa omaksi yhteistä. Ja kun yhteiskuntamme on sairas se yrittää tehdä meistäkin samalla tavalla sairaita: saada meidät haluamaan kaikkea ja ottaa omaksi sitä mikä kuuluu kaikille.

Se mitä miljonääri teki sadussa, tapahtuu myös oikeassa elämässä. Rahalla yritetään ostaa kaikki itselle: yhtä hyvin luonnonvoimat kuin kauneus, isän ja äidin tekemä työ, kaikkien aika, kaikki tilat, maat, joet, vuoret ja kuten nähtiin, jos mahdollista niin jopa aurinko halutaan omistaa. Jopa unet ja unelmat, rakkaus ja koko olemassaolomme. Tämä ilkeä toiminta kääntää samalla kaiken ylösalaisin, väittää oikeaksi sitä mikä on väärää. Ei se ole sen kummempaa kuin sadun miljonäärin väittämä siitä, että hyvä ystävämme aurinko on paha.

Älkää turhaan pelätkö tätä lapset, sillä yhdessä me tiedämme kyllä mitä tehdä. Rahan valta levittää pimeyttään ja sotkuaan ja yrittää saada teidätkin uskomaan maailmaansa, eikä siihen minkä omilla silmillämme näette ja sisällänne tunnette. Miljonäärit täällä kotonakin ottaisivat auringon, jos vain voisivat, mutta ei se niin helposti mene. Aiemmat rahan vallan uhreiksi joutuneet ovat nimittäin lääkärin tavoin

jättäneet meille joukon keinoja ja opetuksia ja Manickan ja Pepikin tavoin te lapset kyllä sydämässänne tiedätte mitä on tehtävä.

Sadun kaksi lasta ottavat auringon ja palauttavat sen loistamaan kaikille. He eivät halua omistaa itse aurinkosiskoaan vaan jakaa siitä kaikille ystävilleen. Miksi aurinko, joka maan, vesien ja metsien tavoin on veljemme eikä henkilökohtainen orjamme ja palvelijamme, polttaisi poroksi yhteistä perhettä? Auringon perhettä olette te tavallisten ihmisten lapset, jotka olette uuden aurinkoisen elämän lapsia, ettekä auringon ostajia ja sen itsekkäitä kuluttajia. Kun aurinko poltti vankilansa, kukaan ei itkenyt sen eikä miljonäärin perään. Kevätauringon valossa Manicka ja Pepik lähtivät kohti kotia syömään hyvillä mielin, sillä he olivat tehneet hyvän teon. Heidän iloinen laulunsa vain kaikui katukivetyksellä.

